

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Tomus ...**

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1652-1663**

Cap. 17. Circa Offerentes Missæ Sacrificium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80513](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80513)

sunt terminus, sub quo conuersionis sacramentalis non immolatur proprie, sed extrinsecè re-
quiritur ad sacrificium Christi; nam conser-
uari sine subiecto, non est, in decliuorem sta-
tum labi: per summionem autem ferè prorsus
destruuntur, & ideo dicuntur verè sacrifi-
cari.

CAPVT XVII.

Circa Offerentes Missæ Sa-
crificium.

PROBL. XIII.

Christus offert, & non offert immediate
Missæ sacrificium nunc.

216 MEDIATE non offert, & pro-
ximè. Quia si Christus imme-
diatè, ac proximè Missæ sacrifi-
cium offerret nunc, nunc etiam
mereretur: sed nunc non est in statu merendi:
Ergo nec est in statu immediatè sacrificandi. Sic
Cordub. Gabr. Scotus quos sequitur Vasq. dist.
22. c. 3. Pagund. prac. 1. d. 3. c. 6. n. 3. & 4. Auerf.
de Euchar. q. 1. sect. 9. in fine.

217 Christus immediatè ac proximè hoc offert
sacrificium. Quia Christus nunc pro nobis
exorat in Cælo. Ergo similiter offert Missæ
sacrificium immediatè pro nobis, vtrouque sci-
licet Religionis actum erga Patre eliciendo. Sic
enim magis propriè, ac perfectè munus Media-
toris, & Sacerdotis exercebit. Et quia Chri-
stus per potentiam obediencialem actiuam im-
mediatè concurrat ad transubstantiationem, in
quâ ratio sacrificij consistit. At non concurrat vt
instrumentum inamine: sed sciens, & volens in
singulis his actionibus Deum colere, & pro no-
bis intercedere. Ergo tam per internam volun-
tatem, quam per externam operationem verè
sacrificat immediatè cum omnibus Sacerdoti-
bus. Ità Suar. d. 77. sect. 1. Filliuc. ir. c. n. 31. &
32. Coninch. q. 83. n. 107. & 108. Inducant Pa-
tres, & Concilia, quatenus simpliciter asserunt,
Christum principaliter offerre.

218 Probabile existimo primam sententiam sic
intellectam, vt Christus instituens hoc Sacra-
mentum, voluerit offerri suo nomine, nec hanc
voluntatem retractauerit: hoc enim sufficit, vt
vt Christus verè moraliter sacrificet nunc, et si
mediatè. Quoad factum autem probabilio-
rem reputo secundam, scilicet Christum offerre
nunc Missæ sacrificium non solum moraliter, &
mediatè, sed etiam physicè ac immediatè. Quia
fundamenta, quæ nunc nunciantur nunc Chri-
sti, & potentia obediencialem actiuam firma admo-
dum reputo.

PROBL. XIV.

Sufficit, & non sufficit habitualis Sacer-
dotis intentio, vt Missæ fructus
possit persona, pro quâ
offeratur, applicari.

Vidimus sect. 1. debere Sacerdotem specia-
liter applicare sacrificium pro determinatâ
personâ, vt ipsi conferat specialem fructum tam
satisfactionis, quam impetrationis. Porro dubi-
tatur, num virtualis intentio sufficiat? Non suf-
ficit, sed requiritur, vt in Memento Missam
actualiter applicet cui, aut quibus voluerit.
Quia sicut ad conficiendum Sacramentum, vi-
delicet Eucharistiæ non sufficit habitualis in-
tentio, sed requiritur actualis aut virtualis: ita
pariter, ad Missæ applicationem: nam vtrique
communis est ratio, quod humanus & moralis
actus procedere debet ex intentione in illum in-
fluente, qualis non est habitualis sola. Sic Vasq.
d. 138. n. 74. Granad. 3. p. controu. 3. tr. 5. d. 4. sect. 2.
n. 14. & alij.

Sufficit habitualis applicatio Sacerdotis (ni-
mirum intentio offerendi pro tali personâ) quæ
præcesserit, & retractata non sit. Quia voluntas
applicandi Missæ fructum neminem mouere
debet ad aliquid vltius operandum: sed so-
lum mouere diuinam voluntatem, vt statim, ac
sacrificium offeratur, eius fructum alteri appli-
cet. Secus est in Sacramentis, vbi voluntas con-
ficiendi me mouere debet gerendam externam
actionem, ad quam moraliter non possum con-
currere, & humano modo, nisi perseueret inten-
tio vel actualis, vel saltem virtualis. Ità Coninch.
q. 64. n. 76. Suar. dist. 13. sect. 3. & d. 79. sect. 9.
Bonac. d. 1. q. 3. punct. 2. §. 3. n. 11. Card. de Lugo
de Sacram. d. 8. n. 93. Diana p. 2. tr. 14. resol. 47. &
p. 5. tr. 14. resol. 65.

Semper iudicauit ad applicationem Missæ non
requiri certam temporis propinquitatem, quo
talis applicatio præcesserit; quia dum non retra-
ctatur, censetur moraliter, & habitualiter per-
manere, & per consequens sufficienter.

PROBL. XV.

Deus attendit ad celebrantis intentio-
nem habitam, non ad debitam: &
attendit ad intentionem de-
bitam, non ad habitam.

Quæritur, an Deus attendat ad illam inten-
tionem, quam celebrans debet habere iux-
tâ Prælati præscriptum, vel aliam obligationem,
quam habet: an ad illam intentionem quam
ipse de facto gerit? Verum quoties celebrans
tenetur Missam applicare Antonio, v. gr. vel ex
iustitiâ, vel ex fidelitate; vel ex obedientia: sa-
crificium à Deo applicatur iuxta celebrantis
obligationem, non iuxta ipsius voluntatem.
Quia Christus non applicat fructum suum per
inuirosam actionem: præsertim quoad obliga-
tionem obedientiæ inter Regulares, in quibus
est maior subiectio. Sic Ledesm. 1. A. q. 16. a. 14.
Maguel

219
No. sufficit
habitualis in-
tentio.

220
Sufficit habi-
tualis appli-
catio.

221
Hæc tenet.

222
Deus attendit
ad obligatio-
nem celebra-
tis, non ad eius
intentionem.

Manuel *sum. tom. 1. c. 250. n. 10.* Honcala *de valore Missæ, art. 2.* Cordub. Fraxinel. Barbof. Bordon. & alij, quos refert Auerla *q. 11. sect. 10.* Probabilique reputant Fagund. *præc. 1. l. 3. c. 10. n. 3.* Diana *p. 2. tr. 14. resol. 72.*

223 Deus attendit ad intentionem celebrantis, non ad ipsius obligationem. iuxta illam Missæ fructum applicat: quamvis aliquando Sacerdos peccet contra iustitiam, vel fidelitatem, vel obedientiam. Quia hæc applicatio est actus potestatis Ordinis, & immediate fit in personâ Christi, quare non pendet ab Ecclesiâ, vel Superioris intentione; sed à libera celebrantis voluntate. Sic enim instituit Christus ob liberum exercitium consecrationis & celebrationis, ut applicatio Missæ fiat immediate suo nomine (sicut effectio Sacramentorum) & per consequens, quantumvis Superior conetur, aut obligatio iustitiæ urgeat, ut alicui fructus Missæ applicetur, nihil efficiet, si celebrans eum non applicet. Ita Sylvest. Armil. Gerson. quos sequitur Henric. *l. 9. c. 21. num. 6.* Suar. *d. 79. sect. 9. Valsq. d. 2. c. 6. Coninch. q. 83. n. 169.* Card. de Lug. *d. 19. n. 211.* Fagund. *præc. 1. lib. 3. c. 10. n. 4.* Villalob. *tom. 1. tr. 8. diff. 10. n. 2. & 3.*

224 Hæc sententia mihi longè probabilior, quam confirmo, & expono. Verum etiam in humanis quoribus Prælati, aliquis supremus aliquid subdito committit, quod eius nomine faciat, vel aliquid subdito concedit non pendet subditus in usu talis commissionis, vel facultatis à voluntate Superioris immediati, qui subinde nec impedire, nec irritare potest gesta per subditum quo ad illam causam; nam quoad illam immediate subditus auctoritate Prælati supremi operatur. Cum ergo Christus Princeps supremus sibi Ministros alleget, ut immediate nomine suo Sacramenta conficiant, sacrificium offerant, & applicent: planè sequitur, Sacerdotem quoad valorem consecrationis, & oblationis & applicationis ab inferiorum Prælatorum, vel à iustitiæ exigentiâ non pendere. Nam hæc omnia facit ex immediatâ Christi potestate illis in ordinatione verbis expressa: *Accipe potestatem offerendi sacrificium pro vivis, & defunctis.* Ergo non minus quoad applicationem, quam quoad consecrationem, seu sacrificionem operatur ut Christi Minister per potestatem immediate receptam ab ipso, & per consequens independentem à voluntate, vel applicatione Prælati inferioris, vel ab exigentiâ cuiusvis alius obligationis.

PROBL. XVI.

Sacerdos potest, & non potest intentionem suam ad futurum referre, seu anticipare Missas offerre.

225 Sacerdos de præsentis non habet, pro quo potest quidem. Missas teneatur offerre. Potest ne hic celebrare pro eo, quem Deus nunciat, postea daturum stipendium, quod licet deinceps petere valeat? Potest quidem. Quia cum Sacerdos referat applicationem suam ad Dei præscientiam, qui mox tribuat Missarum fructus illis, quos certò prævidet, stipendium daturus: certam habet fructus applicationem, sicut scientia diuina est

certa. Nec anticipata oblatio stipendium daturis displicebit, qui virtualiter sanè consentient in rem sibi meriti, & in anticipatam solutionem. Sic Henric. *l. 9. c. 21. n. 2.* Navarra *de ressit. l. 2. c. 2. n. 373.* Vega *tom. 2. c. 41. casu 5.* Aragon. *2. 2. q. 85. d. 3.* Manu. *in sum. to. 1. c. 250. vel 252. n. 9.* Moure *p. 3. c. 5. §. 9. n. 5.* Fraxinel. *de obligat. Sacerd. sect. 3. præn. §. n. 1.* Bonac. *d. 4. q. vlt. pun. 7. §. 5. n. 3.*

Minimè potest. Quia nec fructus talis Missæ referuatur in futurum dandus, scilicet quando Missa petatur, & stipendium detur: nec datur statim de præsentis. Ergo nullo modo talis valet applicatio. Primam partem antecedentis probat, quia non est in potestate Sacerdotis, effectum sacrificij suspendere. Sicut enim omnia Sacramenta simul ac perficiuntur, suum habent effectum ex opere operato, quem non potest Minister suspendere, vel in futurum referuare: sic Missa suum habet effectum ex opere operato, quem celebrans suâ voluntate suspendere, vel in futurum referuare non potest, donec sibi tradatur stipendium; alioqui possemus applicare peccatori Missæ satisfactionem, ut proficit Antonio, quando resurgat à peccato: vel applicare non indigentibus, ut ipsi profit, quando peccet, & respiciat: quod esset, dare licentiam impunè peccandi, vel diutius in peccato permanendi. Secundam partem antecedentis ostendit. Quia Deus sicut nec penam, nec præmium confert ob delicta vel merita futura regulariter: ita non tribuit Sacramentorum, aut sacrificij fructum ex iis, quæ prævidet futura; sed iuxta præsentem hominis intentionem, & dispositionem. Et certè qui Missam postulat, suo modo concurret ad sacrificium, ut vidimus: non autem concurret ad Missam ante dictam. Indigentia quoque, pro quâ postulat, tunc occurrere solet, quando postulat, vel ad impetrandum, vel ad satisfaciendum: cui certè per Missam ante dictam non succurritur. Ita Suar. *dist. 79. sect. 9.* Fagund. *præc. 1. l. 3. cap. 9. n. 10.* Coninch. *q. 83. n. 168.* Cordub. Granad. Ricci. quos sequitur Auerla *q. 11. sect. 18.* Homob. Barbof. Ioan. de la Cruz, Filliuc. Molfes. Reginald. quos sequitur Diana *p. 2. tr. 14. resol. 15.* Card. de Lugo *d. 19. n. 209.* Dimas Serpi. *l. de Purgat. c. 59.* subdens, teneri Sacerdotem ad harum Missarum restitutionem.

Hæc est vera sententia, quare primam omnino reicio, postquam legi in remissionibus Trident. *sess. 22.* ante primum caput referri declarationem Cardinalium de mandato Pontificis factam 15. Nouembris anni 1605. improbantium & condemnantium praxim primæ sententiæ tanquam pluribus nominibus periculosa, ac ab Ecclesiæ more nimium abhorrentem. Profectò id merito, quia hæc applicatio Missæ fieri debet modo nobis accommodato: & per consequens non per recursum ad diuinam scientiâ nobis ignotam. Alioquin ex opposito sequeretur Antonio v. gr. iam esse remissam aliquam penam, & collatum aliquem fauorem dependentem ab actu liberè post modum futuro, quem subinde Antonius possit elicere, vel non elicere post ipsius fructum acceptum. Hoc autem quis non videat, esse à communi Dei providentia alienum? Verùm remissiones Concilij duos casus excipiunt. Primus casus est, quando Sacerdos teneatur

Sectio II. De Missa, Problemata. 119

erit in posterum pro certâ intentione dicere Missas, hæc enim potest anticipare: v. gr. si Capellanus debeat singulis hebdomadis dicere pro fundatore tres Missas, vel singulis Mensibus quindecim, poterit hæc hebdomada dicere sex, & hoc Mense dicere triginta pro præfenti & sequenti. Secundus casus est, quando Sacerdos certò novit, Missas aliquas ab aliquo sibi commendandas. Possit tunc anticipari censere, quia tunc Missa offertur pro certâ personâ notâ.

PROBL. XVII.

Celebrans nulli applicat Missæ fructum, vel certè incapaci: Tunc fructus ille confertur, & non confertur celebranti: remanet, & non remanet in thesauro.

228 **N**on remanet fructus Missæ illius in thesauro sed celebranti confertur. Quia Sacerdos dum alteri Missæ fructum non applicat, vel incapaci applicat, confertur implicite velle sibi confertur saltem per generalem voluntatē, quia quisque semper intendit sibi prodesse, quantum possit. Imò talis intentio confusa satis continetur verbis illis: *Offero tibi pro innumerabilibus peccatis meis.* Sic Coninch. d. 83. n. 166. & alij.

229 **N**on confertur fructus Missæ celebranti, sed remanet in thesauro, unde deberet extrahi, si Missa valide fuisset applicata. Quia Deus sine celebrantis intentione non confert Missæ fructum, sicut nec Sacramentorum valorem. Ita Henric. lib. 9. c. 18. n. 7. Vasq. d. 2. §. 1. n. 11. Suar. d. 79. sect. 1. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 5. n. 12. Auerf. q. 11. sect. 10.

230 **R**em dubiam esse censeo, & per consequens dubium fore Missæ fructum, quæ non applicatur formaliter personæ capaci: ita ut dum celebratur maneat applicatio saltem habitualis circa personam sub aliâ proprietate designatam. Unde prudens consilium erit, substituere secundam, ac tertiam, vel etiam plures intentiones, donec deueniat ad aliquam, quæ deficere non possit: v. gr. quando ponitur ultimo loco anima Purgatorij sanctior, vel proximior egressui, vel magis indigens, vel magis destituta suffragiis, vel ea, quam Deipara elegerit.

CAPVT XVIII.

Circa Missæ Fructum.

PROBL. XVIII.

Missæ sacrificium habet, & non habet effectum aliquem ex opere operato.

231 **N**ulla habet effectum. Quia nulla promissio legitur huic sacrificio facta, quatenus sacrificium est: sed solum quatenus est Sacramentum: siquidem manducantibus, & bibentibus corpus, & sanguinem Domini vita æterna promittitur. Esco. & Mend. Theol. Moral. T. III.

Sic Scotus, & Caietan. apud Sotum de Iust. l. 9. q. 2. art. 2.

232 **M**issa habet aliquem effectum ex opere operato ut causa particularis, & proxima illius, id est, vis sacrificij præter omne meritum operantis aliquid infallibiliter confert non ponentibus obicem, quod aliqui vocitant, per modum infallibilis impetrationis; alij per modum solutionis ex thesauro Christi. Quia ex antiquissimo, & communissimo Ecclesiæ tam usu, quam sensu cuncti fideles Missam offerunt ad obtinendam suorum peccatorum remissionem, vel etiam alienorum, & ad subueniendum humanis indigentis: & sibi persuadent non pendere Missæ fructum à sanctitate Ministri: sed independenter ab eius merito vi sacrificij nobis aliquis fructus redemptionis Christi applicari. Ita D. Tho. 3. p. q. 79. a. 5. & q. 82. a. 1. Suar. d. 79. sect. 1. Vasq. d. 22. c. 2. Coninch. q. 83. n. 116. Bonac. d. 4. q. vlt. pun. 4. n. 7.

233 **H**oc mihi certum asserenti, satis à Trid. sess. 22. c. 1. & 2. indicari, dum docet, Christum in suis Missæ sacrificium, ut virtus sacrificij Crucis in remissionem nostrorum peccatorum nobis quotidie applicaretur. Quod si applicatur ex institutione Christi, ergo non per opus operantis, & consequenter ex opere operato. Imò crediderim Scot. & Caiet. oppositum non docuisse. Solum enim requirunt ad hunc Missæ effectum dispositionem eius, pro quo sacrificium offertur; quod non est contra rationem operis operati, ut constat in omnibus Sacramentis; sufficit enim, ut opus vi sua conferat talem effectum non ponentibus obicem. Prima itaque sententia corruente, Problema dissolvitur.

PROBL. XIX.

Remissio pænæ temporalis vi Missæ semper certa lege confertur, & non semper certa confertur lege circa defunctos.

234 **C**irca viuos conueniunt Doctores, remissionem pænæ temporalis Missæ vi semper certa lege conferri. Porro circa defunctos non confertur. Sed Missa animabus Purgatorij prodest solum per modum suffragij: quatenus sicut orationes viuorum defunctis prosunt duntaxat pro ut Deo placuerit illas acceptare sine certa lege remittendi semper pœnas propter tales orationes: sic etiam Missa prodest defunctis iuxta diuinum beneplacitum. Quia indulgentiæ defunctis concessæ non habent tam certum effectum, sicut concessæ viuis: Ergo similiter de Missâ credendum. Sic Sotus in 4. dist. 13. qu. 2. art. 1. Cano de locis l. 12. c. 13. Cordub. l. 1. q. 3. dub. 2. opin. 4.

235 **R**emissio pænæ virtute Missæ tam defunctis quam viuis semper certa lege conceditur. Quia Trid. sess. 22. c. 2. & can. 3. pariter loquitur quoad hoc de viuis & defunctis; & sess. 25. initio definit, Purgatorium esse, animasque ibi detentas si delium suffragiis, potissimum verò acceptabili Altaris sacrificio iuuari. Certum autem est per fidelium eleemosynas: ieiunia, vigilias, ac similia suffragia certa lege iuuari defunctos quatenus satisfactio talibus operibus correspondens iuxta voluntatem operantium illis infallibi-